

RAPLA
MAAVALITSUS
1990 - 2005

MAAVALITSUS 1990 – 2005

See trükis on esimene katse kajastada maavalitsuse loomist, tegevust ja ajalugu.

Loodetavasti leiab lugeja endale siit huvitavat informatsiooni nii maavalitsuse kui ka tema töö kohta.

Koostas arhiivmaterjalide alusel arhivaar Laine Sassian.
Koostamisel kaastegevad: Anu Altmets, Tiiu Raav ja Jaan Kurm.

Rapla 2006

**Riik on inimese looming.
Seepärast on riik inimese pärast
- ja mitte inimene riigi pärast.**

Richard Nikolaus von Coudenhove-Kalergi

Armas lugeja

Sa hoiad käes kokkuvõtvat ülevaadet Rapla Maavalitsuse ajaloost.

Ülevaadet sellest, millega on kuusteist aastat tegelenud siin majas riigiametnikud – inimesed meie hulgas, inimesed, kes on pikki aastaid pühendunud riigitööle.

Riigi kohalolekut maakonnas on nende aastate jooksul mõistetud ja teostatud erinevalt. Ei ole tänased ülesanded enam päris need, mis nad olid 10-15 aastat tagasi. Ja ei oska me praegu täpselt öelda seda, millised on need ülesanded kümne aasta pärast. Riik areneb, samuti kodanikud. Soovid ja võimalused muutuvad.

1990. aastal maavalitsusi moodustades ei osanud vist keegi arvata, et täna on Eesti Euroopa Liidu ja NATO liige. See asjaolu on oluliselt mõjutanud meie majandus- ja poliitilist ruumi, kehtestanud uusi reegleid ning toonud hulk reforme ja arengukavasid, mille läbiviimisel on alati riigiasutustel oma roll olnud.

Oma riigi taasloomine ja ülesehitamine on raske töö.

Ka Rapla Maavalitsuse ametnikud on seisnud neis reformide tõmbetuultes oma paikkonna elanike, omavalitsuste, äriühingute ja erinevate organisatsioonide kõrval, olles neile abiks, toeks, lohutajaks ja õpetajaks, kuidas uuenevates oludes toime tulla. Ja ega alati osatud isegi õiget nõu anda, sest paljusid toiminguid tehti esimest korda Eestis. Kõigil tuli õppida.

Julgen öelda, et Rapla Maavalitsuse töötajad on oma tööd teinud kohusetundlikult, pühendunult ja hästi. Nii hästi, kui selgelt on riigi poolt ülesanded antud.

Aitäh kõigile töötajatele ja eriti suured tänud neile, kes on oma ametis kuusteist aastat rahvast teeninud. On olnud raske aga huvitav aeg.

Aitäh ka käesoleva kogumiku koostajatele, kes on talletanud meie ajaloo jaoks olulise materjali.

Tõnis Blank
maavanem

SISUKORD

RAPLA MAAKOND – RAPLA MAAVALITSUS	2
AJALUGU.....	2
1989. aasta	3
Välissuhtluse algus	4
1990. aasta	5
MAAKONNA VOLIKOGU	6
1991. aasta	14
1992. aasta	16
1993. aasta	18
1994. aasta	20
1995. aasta	23
1996. aasta	24
1997. aasta	28
1998. aasta	31
1999. aasta	33
2000. aasta	37
2001. aasta	39
2002. aasta	43
2003.aasta.....	46
2004.aasta.....	50
2005. aasta	54
Maavalitsuse ja maakonna sümboolika	57
KOKKUVÕTE.....	58
FOTOD.....	59-79

RAPLA MAAKOND – RAPLA MAAVALITSUS 1990 - 2005

AJALUGU

Rapla maakonna eelkäija oli Rapla rajoon, mis moodustati 1950. aastal Harju maakonna lõunaosast.

Eesti NSV Presiidiumi 26.septembri 1950. a seadluse "*Maarajoonide moodustamise kohta Eesti NSV-s*" alusel loodi 1. oktoobril 1950. a Rapla Rajooni Tööraha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee, mis oli Rapla Maavalitsuse eelkäija.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 24.jaanuarist 1959. a seoses rajoonide reorganiseerimisega liideti Rapla rajooniga Kose rajoonist Alansi ja Kõue külanõukogu ning Türi rajoonist Kärü ja Lelle külanõukogu.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 20. detsembrist 1962. a liideti Rapla rajooniga Märjamaa rajoonist Märjamaa alev, Märjamaa, Loodna, Varbola. Velise ja Vigala külanõukogud. Vändra rajoonist Eidapere külanõukogu ja Järvakandi alev. Sama seadlusega liideti Kõue ja Alansi külanõukogud Harju rajooni territooriumiga.

Rapla Rajooni TSN Täitevkomiteele allus 4 alevinõukogu ja 13 külanõukogu. Rajooni täitevkomitee tegeles põhiküsimustes elanikkonna elukondliku teenindamise, heakorra, kultuuri, hariduse, eelarve-, kaubanduse ja sotsiaal-tervishoiualaste küsimustega. Rajooni täitevkomitee alluvuses töötasid järgmised osakonnad: haridus-, kultuuri-, rahandus-sotsiaalkindlustuse-, kommunaalmajanduse- ja elukondliku teenindamise, kapitaalehitusosakond, üld-, miilitsaosakond, plaanikomisjon, kaadrite-erisektor, perekonnaseisuaktide büroo, rajooni tervishoiuvõrk ja rajooni arhiiv.

Kuuekümnendate aastate keskel otsustasid toleaeagsed Rapla rajooni juhid eesotsas Rapla Rajooni TSN Täitevkomitee esimehe Martin Veerisega (1964 -1972) ehitada Raplasse uue haldushoone, et koondada kõik tähtsamad riigiasutused ühte majja.

Haldushoone ehitusega alustati 14. veebruaril 1969. aastal. Ehitaja oli Rapla Mehhaniseeritud Ehituskolonn. Maja projekteeris arhitekt Helgi Margna, projekti peainsener oli Alust pärit Rein Hergauk.

Rapla Rajooni RSN Täitevkomitee esimees 1972. a oli Illar Eesik, finantspoole ja ehitusmaterjalide fondidega tegeles esimehe asetäitja, plaanikomisjoni esimees Eevi Noevere. Maja ehituse üle teostas järelevalvet kapitaalehituse osakonna juhataja Heino Veinberg. Üldosakonna juhataja Lydia Kilkansi õlgadel lasus maja mööbliga varustamine ja majandusasjade

korraldamine. Tol ajal kehtisid mööbli ostmisel limiidid ja kuna maja ei saanud plaanitud ajaks valmis, siis tuli tellitud mööbel ajutiselt paigutada Päärdu mõisa ruumidesse. Organisatsiooniliste küsimustega tegeles maasekretär Karl Õunapuu. Maja valmimiseks tuli ka täitevkomitee töötajatel palju töötunde teha ehitusprahi väljatassimisel, akende pesemisel ja mööbliga sisustamisel.

Kabinetid ühendati majasisese sidesüsteemiga "estron". Uudiseks oli see, et koosolekuid sai pidada oma tööruumist lahkumata. Hästi töötas ka maja ajanäitajate süsteem. Igale korrusele ja suurematesse tubadesse oli paigutatud kell, mis ühendati valvetoas oleva emakellaga.

Haldushoone avamispidu peeti 4. detsembril 1974. aastal. Peole kutsuti maja ehitajad, rajooni asutuste, ettevõtete ja majandite juhid ning teiste rajoonide esindajad. Kohal olid ka külalised Läti NSV Madona rajoonist.

1989. aasta

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse 6. detsembrist 1989. a "*Omavalitsusliku Haldussüsteemi loomises*" alusel moodustati 1. jaanuarist 1990. a maakonnad ja vabariiklikud linnad olemasolevate rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade halduspiirides.

Omavalitsuste taassünni alguseks sai 8. august 1989. a, mil Eesti NSV Ülemnõukogu võttis vastu otsuse "*Haldusreformi läbiviimisest Eesti NSV-s*". Haldusreformi eesmärgiks seati üleminek kehtivalt haldussüsteemilt omavalitsuslikule haldussüsteemile ja rahvavõimu vabariigisisene detsentraliseerimine omavalitsuslikele juhtimistasanditele ning riikliku ja omavalitsusliku juhtimise kindlapiiriline eristamine. Kogu haldusreform kavatseti läbi viia 1990-1994.

1989. aasta toimusid Rapla Keskkooli staadionil ja Rapla parkimisplatsil Rapla maakonna korraldada olevad juhtivate töötajate suvemängud.

Esimeseks kohalike omavalitsuste töid reglementeerivaks normatiivaktiks sai Eesti NSV Ülemnõukogu poolt 10. novembril 1989. a vastuvõetud "*Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi kohaliku omavalitsuste aluste seadus*", millega sätestati kohaliku omavalitsuse mõiste, struktuur, pädevus, majandusliku tegevuse alused ja õiguslikud tagatised.

Seadus sätestas, et kohalik omavalitsus teostub kahel tasandil ning tema organiteks on: a) volikogu; b) valla-, alevi- ja maavanem ning linnaapea; c) valla-, alevi-, maakonna- ja linnavalitsus; d) revisjonikomisjon. Volitused kehtisid vastavalt valimisseadusele viis aastat.

Vahetult enne valimisi võttis NSV Ülemnõukogu Presiidium 6. detsembril 1989. a vastu seadluse "*Omavalitsusliku haldussüsteemi loomises*", mille paragrahv 2 sätestas küla, alevi ja rajoonilise

alluvusega linna rahvasaadikute nõukogu tegevuse põhieesmärgiks vastava esmatasandi omavalitsusliku haldusüksuse asutamise oma territooriumil. Seadlus sätestas täpselt riigi ja omavalitsusorganite ülesanded haldusreformi esimesel etapil. Neid ülesandeid hakkas aktiivselt selgitama Pirgu Arenduskeskus.

- ✓ 10. detsembril 1989. a valiti Rapla Maakonna Volikogu, mille koosseisus oli 36 saadikut. Volikogu liikmeteks olid valitud Kohila külanõukogu piirkonnast Jüri Jarovikov ja Kalle Talviste. Kohila alevist Adolf Kerno, Mihkel Viikmaa. Juuru külanõukogust Leino Vessart, Toivo Nõvandi, Enn Järvsoo. Rapla külanõukogust Haimar Soosalu, Jüri Võigemast, Mando Masing. Rapla alevist Hain Kaur, Jüri Kivimäe, Tõnis Tõnisson, Martin Kuusk, Ruve Šank. Kehtna külanõukogust Tenno Teets, Silvi Ojamuru, Uno Tinitis, Adolf Valler. Käru külanõukogust Enn Pärn, Gennadi Mäesalu. Järvakandi alevist Tõnu Saar, Jaan Viertek. Raikküla külanõukogust Tõnu Rahula, Eino Kose. Märjamaa külanõukogust Jaan Jeaser, Ivo Lukas, Tiiu Elfenbein. Märjamaa alevist Hanno Schotter, Rein Unga, Raivo Heinaru. Loodna külanõukogust Eino Mikomägi, Väino Antons. Vigala külanõukogu piirkonnast Toivo Averin ja Vello Kübar. (Volikogu eksisteeris kuni 1993. a oktoobrini).

21. detsembril 1989. a Rapla Rajooni Volikogu I istungjärgul otsustati ühel häälel võtta teadmiseks, et vastavalt Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele moodustatakse 1. jaanuarist 1990. a maakonnad olemasolevate rajoonide halduspiirides. Rapla rajoon otsustati nimetada 1. jaanuarist 1990. a. Rapla maakonnaks. Samal istungjärgul valiti Rapla maakonna esimese volikogu esimeheks Järvakandi piirkonna rahvasaadik Tõnu Saar ja maavanemaks nimetati agrotööstuskoondise esimees Harri Õunapuu.

Kogu maakonna küsimuste kooskõlastamiseks moodustati lähtudes "*Maakonna valitsemiskorralduse seadusest*" ja "*Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest*" 1993. a novembris maavanema juurde nõuandva organina Rapla Maakogu (1994.a novembris lõpetati maakogu tegevus).

Välissuhtluse algus

Välissuhted said alguse 1989. a augustis, kui Pirgu arenduskeskuse kutsel külastas Rapla maakonda Jönköpingi lääni delegatsioon, külaskäigust said alguse mitmed kontaktid. Maakonnavalitsuse juurde moodustati ühistu Halo, mis korraldas maavalitsuses välissuhtlust. Rapla maavalitsuse välissuhete konsultant oli Are Veski. Esimesed väliskülalised 1990.a. olid eesotsas Gunnar Sibmarkiga Rootsi Kuningriigist Jönköpingist eesotsas Gunnar Sibmarkiga (fotokogu 1). Samuti loodi esimesed sidemed Soome Vabariigi Nurmijärvi maakonnaga. 1992.a 14. juunil sõlmiti koostööleping Värnamo ja Rapla vahel. Mõlemad lepingupooled kohustusid soodustama ärisidemete sõlmimist ning lepingupooled tõdesid, et Värnamo-Rapla sõprusühingutel on suur tähtsus Rapla ja Rootsi Värnamo kommuuni elanike suhete arendamisel. Tuliühinguline Eesti-Soome sõprus- ja koostöösuhte esindaja oli kauaaegne endine Nurmijärvi tuletõrjepealik Rainer Koivula, kes Eesti taasiseseisvumise eelsel ajal aitas käivitada ning

edaspidi töös hoida Rapla maakonna ja Nurmijärvi sõprussuhteid, konkreetseid projekte ja tegevusi.

17. sept. 1990. a maakonnavalitsuse nõupidamisel otsustati, et kontaktisikuks Rapla ja Soome Nurmijärvi vahel jääb Mikk Sarv.

1991.a. novembris külastasid Hetti Kask ja Riho Pihlapuu koos majandite esindajatega kontaktide loomiseks Komi Vabariiki. Majandid sõlmisid lepinguid, metsa osas sõlmis lepingu Kehtna. Komilased olid valmis igasuguseks koostööks, kuid edaspidi need sidemed katkesid.

1990. aasta

ENSV Ülemnõukogu seadusega 8.mail 1990.a "*Eesti sümbolikas*" tunnistati kehtetuks Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi nimetus ja taaskehtestati Eesti Vabariigi nimetus. Seoses ühiskondlike muudatustega Eestis tuli maakonnavalitsustel tegeleda paljude asutuste ja ühingu reorganiseerimisega.

1990. aastate algust ilmestasiid mitmed reformid. Algas maa- ja omandireform. Põllumajandusreformi käigus moodustati ühistuid ja talusid. Talude rajamine sai hoo sisse peale ENSV taluseaduse jõustumist 1990.aastal.

Kuni EV Maareformiseaduse vastuvõtmiseni 17.10.1991. a moodustati 778 talu. 1991. aasta lõpuks oli registreeritud 892 talu. Seda perioodi nimetati maareformile eelnevaks, sest tekkis ja kinnistus arusaamine, et on võimalik ka senisest erinev arengutee.

1. jaanuarist 1990. a likvideeriti suur põllumajandusasutus – agrotööstuskoondis (ATK), varade üleandmine tuli lõpetada 20. detsembriks 1989. a ning aastaaruande koostamine ja arhiivimaterjalide korrastamine tuli lõpetada 01. veebruariks 1990. a Ajutine arhiiv jäeti maha ja selle "korjas üles" maavalitsuse kantselei.

ATK nõukogu istungil 9. novembril 1989. a otsustati, et on vaja tootja kaitset ja asutust, kes juhendaks tootjaid, selleks moodustati 1.jaanuarist 1990. a Raplamaa Tootjate Liit, mille esimeheks valiti Kalle Talviste. 1990. aastal töötasid Tootjate Liidu kõrval ka Talupidajate Liit – esimees Peedu Haasmaa ning Maaliit - esimees Eino Mikomägi.

Muudatused riiklikus seadusandluses kajastusid kõigis eluvaldkondades ja tingisid ka Rapla maakonna valitsuse struktuurimuutusi.

Rapla Maakonna Volikogu 25. jaanuaril 1990. a 3. istungjärgul kinnitati maakonna valitsuse struktuur ja valitsuse liikmete funktsioonid.

MAAKONNA VOLIKOGU

Esimees Tõnu Saar

MAAKONNAVALITSUS	esimene koosseis
Maavanem	Harri Õunapuu (1990 – 1991)
Sekretär	Maire Kähär - Saare
Abimaavanem	Aivar Künnapää
Abimaavanem	Elmar Purge
Abimaavanem	Jaak Herodes
Abimaavanem	Mikk Sarv
Abimaavanem	Hetti Kask
Maasekretär	Karl Õunapuu
Nõunik	Edvard Saaron
Nõunik	Margus Tilga

Põhiosakondades toimus omaette asjaajamine. Igal osakonnal oli oma raamatupidamine ning maakonnaarhiivis eraldi arhiivifond. Osakonnajuhatajatel oli õigus välja anda käskkirju nii osakonna sisemise töö korraldamiseks kui ka kaadrialaseid otsuseid.

Maavanema kantseleid juhatas maasekretär Karl Õunapuu –

KANTSELEI tööfunktsioonide jaotus oli järgmine: jurist, kaader, raamatupidamine, üldosakond, töö alevi- ja vallavalitsustega.

Kantselei koosseisus olid: maavalitsuse jurist Aare Lenk - maavalitsuse määruste ja korralduste viseerimine, juriidiliste konsultatsioonide andmine, arvamuste esitamine õiguslastes küsimustes; vanemkaadriinspektor Ester Puk – maavalitsuse kaadri arvestus, korraldused töölepingute sõlmimise ja vabastamise kohta, täienduskoolituse korraldamine ja selle arvestus, administratiivkomisjoni asjaajamine; vaneminspektor Lea Saaremäe – otsuste täitmise kontroll, side volikogu ja kohalike nõukogudega, maavalitsuse nõupidamiste protokollimine; inspektor represseeritutele vara maksumuse kindlaksmääramise ja vara tagastamise alal Viive Kannus – rehabiliteeritutele vara tagastamise küsimused, tööteenistuse arvestus.

20. märtsil 1990. a Rapla Maakonnavalitsuse määrusega nr 61 kinnitati maavalitsuse juurde 2 komisjoni:

- alaealiste asjade komisjon, komisjoni esimees Mikk Sarv, esimehe asetäitja Juhan Malberg, Aivar Soe, vastutav sekretär Ellen Rüütel;
- administratiivkomisjon koosseisus: esimees Karl Õunapuu,
- esimehe asetäitja Aare Lenk, sekretär Ellen Rüütel.

Raamatupidamine

Kuni 1990.a toimus kohalike omavalitsuste raamatupidamine tsentraliseeritult maavalitsuse üldosakonna raamatupidamises. Maavalitsuse üldosakonna alevi- ja külanõukogude tsentraliseeritud raamatupidamine likvideeriti ning anti 1. märtsi 1990. a seisuga üle valdadele 12. märtsiks 1990. a. Maavalitsuse pearaamatupidaja oli Mare Baumeister, kelle ülesandeks raamatupidamise üldküsimumused, palgaarvestus; pearaamatupidaja asetäitja Elvi Einama, kes tegeles arvelduste, erivahendite, sõidulehtede ja bensiini arvestusega, vanemraamatupidaja Siiri Mets, kelle ülesandeks varade arvestus, ülekanDED, volitused.

Üldosakonda kuulusid:

juhataja Raivo Kont-Kontson - ülesandeks maakonnavalitsuse sisemised majandusküsimumused, korralduste registreerimine, arhiivi pidamine, ruumide üürimine; majandusjuhataja Gunnar Luige - ülesandeks maakonnavalitsuse sisemised majandusküsimumused, ruumide ja ümbruse korrashoid, remont; sekretär-asjaajaja Maire Kähär - Saare - ülesandeks maavanema tehniline teenindamine; inspektor Elle Teearu - ülesandeks posti liikumise korraldamine ja arvestamine, raadioside, teleksite ja telefonogrammide andmine; inspektorid Anu Altmets ja Laine Sassian - ülesandeks maakonnavalitsuses kõikide kirjade, korralduste, jt dokumentide trükkimine kirjutusmasinal, rotaatoril paljundamine, arhiivi tegemine, dokumentidest koopiade, väljavõtete ja ära kirjade tegemine.

Kinnitati 5 põhiosakonda:

Majandusosakond

Juhataja, abimaavanem Elmar Purge - ülesandeks majandusosakonna töö üldine juhtimine; sekretär Merike Lehtmets.

Osakonnale allusid järgmised allosakonnad: põllumajandusosakond, põllmajandusinspeksioon, plaanikomisjon, rahandusosakond.

Põllumajandusosakond

Juhataja Elmar Purge - ülesandeks maakonna halduses olevate ettevõtete majandusliku tegevuse kontroll;

peaökonomist Silvi Lass - ülesandeks maakonna põllumajanduse arengu prognoosimine, plaaniinfo koondamine ja finantsmajandusliku tegevuse analüüsimine, riikliku hinna-ja maksu-poliitika rakendamine põllumajanduses, riikliku finantseerimise küsimuste lahendamine, riiklike subsideerimiste taotlemine ja eraldamine põllumajandusettevõtetele, põllumajandusettevõtetele ökonoomika-alase konsultatsiooni andmine;

põllumajandussaaduste varumise peaspetsialist Ahto Pajus - ülesandeks maakonna kõigi tootjate põllumajandussaaduste riikliku varumise korraldamine ja kontrollimine;

peainsener-energeetik Villem Uustalu – ülesandeks mehhaniseerimise ja energeetikaalaste küsimuste lahendamine maakonnas, ressursside taotlemine ja jaotuskavade koostamine (defitsiitsed seadmed, masinad), konsultatsioonid mehhaniseerimise ja energeetika alal; loomakasvatuse peaspetsialist Kati Kruusimaa – ülesandeks zootehniliste ja tõuaretustöö küsimuste lahendamine, defitsiitsete ressursside taotlemine ja eraldamine loomakasvatussaaduste tootjatele;

talumajapidamise peaspetsialist Enn Novek – ülesandeks riikliku põllumajanduspoliitika vahendamine talumajapidamistele, talumajapidamise rajamise ja arendamisega seotud küsimuste lahendamine, asundustalude loomisega seotud küsimused.

küttemajanduse spetsialist Heino Laurimann – ülesandeks maakonna alluvuses olevate asutuste kütuste aastatellimuste vastuvõtmine, kütuse fondide jaotamine, kättesaamise arvestus ja aruandlus;

metsamajanduse peaspetsialist Virve Adra – ülesandeks maakonnale kuuluva metsa kasvatamise ja kasutamisega seotud probleemide riiklik suunamine, raielubade vormistamine, raiefondi jaotamine.

Osakonda kuulusid ka: tsiviilkaitse staabiülem Jüri Sarapuu, peaagrokeemik Valli Loide, taimekaitse

peaspetsialist Helje Õunapuu, taimekaitse peaagronoom Aarne Pärtma, loodusvarade peaspetsialist Eino Mikomägi, mesinik K. Kerner, Eesti Mustakirju Karja Riikliku Tõulava piirkonna zootehnik Elle Meister.

Põllumajandusinspektsiooni moodustasid

peamaakorraldaja Hannes Milsaar, kes tegeles riikliku kontrolli teostamisega maa kasutamise üle, uute maakasutuste moodustamisega, olemasolevate korrastamise, maatükkide eraldamise ja äravõtmisega, maakasutusdokumentide vormistamisega;

vaneminsener-maakorraldaja Mirja Luik – ülesandeks maafondi arvestus, maakatastri pidamine, maakasutusdokumentide vormistamine.

Plaanikomisjoni kuulusid

nõunik Margus Tilga -väikekooperatiivide ja –ettevõtete moodustamisega seonduvad küsimused, ehitus- ja metsamaterjali eraldamine elanikkonnale, kaubandus- ja teenindusküsimused, ettevõtlusega seotud küsimused, ettevõtete registri pidamine, maakonna halduses olevate ettevõtete majandusliku tegevuse kontroll.

peaökonomist Tiiu Susi;

ökonomist Malle Vassiljev - kaubanduse ja teenindusega seonduvad küsimused;

peaökonomist Mati Leipalu –transpordi, side, kommunaalmajandusega seonduvad küsimused. Eelarveliste asutuste materiaalsete ressurssidega varustamine.

Rahandusosakonda kuulused

nõunik eelarve ja rahanduse alal Edvard Saaron – ülesandeks rahandusameti tegevuse juhtimine, rahandusalase koostöö korraldamine Eesti Vabariigi teiste linnade ja maakondade vastavate organitega, Rapla Hoiupangaga, riikliku kindlustusega, Eesti Maapanga Rapla osakonnaga ja maksuametiga. Valmistas oma pädevuse piires ette ning võttis osa kõigi rahandus-
alaste küsimuste läbivaatamisest maakonna volikogus ja valitsuses;

rahandusnõuniku asetäitja Velaine Laur – ülesandeks maakonna eelarve projekti koostamine, eelarve tulude ja kulude planeerimine;

peaökonomist eelarve alal Milvi Tammik – ülesandeks maakonna maksupoliitika küsimused, eelarvest makstavad hüvitused, maksusoodustuste andmise ette valmistamine; eelarve vanemökonomist Ludmilla Tammus – eelarved ja eelarveliste asutuste koosseisud, eelarveliste vahendite otstarbeka kasutamise analüüs; vanemkontrolör-revident Elbe Künnapää; kontrolör-revident Lea Leppik; kontrolör-revident Tiina Laur - Martin - ülesandeks eelarveliste vahendite otstarbeka kasutamise kontroll.

26.veebbruaril 1990.a loodud **Rapla Maakonna Maksuametis** asusid tööle endised rahandusosakonna töötajad Laine Petter, Lia Uustalu, Maie Ree, Milvi Satsi, Mare Pedosk, Linda Mikkus, Reeli Kaarus, Liivi Kond ja Ene Henning.

Esimene maksuameti direktor oli Adolf Miilmann

Inimväärse elu ja kultuuriosakonda kuulused

Juhataja, abimaavanem Mikk Sarv – ülesandeks kultuuri ja hariduse probleemid, inimväärse elu korraldamine, elanike informeerituse parandamine, ühisürituste ärgitamine ja korraldamine;

psühholoog (kohakaaslasena) Mare Tuisk – ülesandeks haldusalase täiendkoolituse ja psühholoogilise nõustamise tagamine;

kultuurimälestiste ja muinsuskaitse insener (2 kuud kohakaaslasena) Aili Peterson – ülesandeks kultuurimälestiste kaitse korraldamine;

peaarhitekt Tiit Krossmann – ülesandeks arhitektuuri arengu kavandamine, projektide läbivaatamine ja kinnitamine, kodanikele ehitusalase konsultatsiooni andmine, ehituskruundi plaani- ja piiriaktide vormistamine alevites, individuaalehitajatele ehitusprojektide koostamine ja tüüpprojektide sidumine;

insener-inspektor Leo Parve – ülesandeks projektinõuete täitmise kontrollimine, ehituste vastuvõtmine dokumentatsiooni vormistamine.

Kultuuriosakonna moodustasid

juhataja Helle Nikonov – ülesandeks kultuurielu jätkumiseks vajalike tingimuste loomine, seltside, kultuurimajade, kollektiivide, ringide töö koordineerimine;

inspektor Helve Saluste – tegeles kultuurisündmuste korraldamisega, autorikaitsega.

Raamatupidaja Virve Kask.

Sotsiaal- ja rahvatiku arengu osakond

(1.okt. 1992.a nimetatud osakond ümber "ÜHISKONNAELU OSAKONNAKS").

juhatas abimaavanem Aivar Künnapää - sotsiaalse ja rahvusliku arengu küsimused, rahvussuhted, migratsioon, õiguskord, rehabiliteeritute probleemid, sotsiaalse õigluse küsimused;

välissuhete

Perekonnaseisuosakonda kuulusid

Juhataja Urve Laane, inspektor Elgi Salong;

inspektor Aive Hirs – töö valdkonnad: abielu- ja lahutuste avalduste vastuvõtmine, abielude sõlmimine, sünni-, surma ja abieluaktide taastamine, perekonna-, ees- ja isanime muutmine ning aktikanded. Isikunimede muutmine ja abieluea vähendamine ning lapsendamiste toimingud tehti tol ajal maakonnavalitsuse määruste ja korraldustega. Perekonnaseisuahtide väljastamine, arhiivi pidamine, posti korraldamine.

Tervishoiuosakond

Juhataja abimaavanem Jaak Herodes - riikliku tervishoiupoliitika korraldamine maakonnas, hoolekande ja tervishoiualase korralduse juurutamine ja toimimas hoidmine maakonnas.

Osakonnale allusid:

Spordiosakond

Juhataja Eva Riisalu. Töofunktsioonide jaotus: spordi- ja kehakultuuriürituste koordineerimine maakonnas, nende materiaalne kindlustamine. Maakonna koondvõistkondade kindlustamine vabariiklikele võistlustele. Spordialade arendamine.

Sotsiaalhooldusosakond

Juhataja Aime Aulis. Töofunktsioonide jaotus: osakonna töö juhtimine, sotsiaalhooldusalaste probleemidega tegelemine maakonnas. Osakonnas vormistatud dokumentide kontrollimine, kolhoosiliikmete rasedus- ja sünnitoetused, ematoetused, väikese sisstulekuga perekondade toetused, pensionitoimikute arhiiv. Pensioni ja toetuste väljamaksu dokumentide kontroll osakonnas, sidejaoskondades ettevõtete ja asutuste juhendamine ja kontroll. Teenindusprobleemid (tuusikud, ratastoolid, kuuldeaparaadid sõidua autod, pensionitoimikute liikumine, hooldeasutused jne); kolhoosipensionide määramine, kõikide toetuste määramine (laps-invaliidid, invaliidid lapseast, igakuulised riiklikud toetused, lasterikaste, ka vallasemade toetuste väljamaksu korraldamine. Osakonnal omaette kirjavahetus ja arhiiv. Maavalitsuse reorganiseerimise ja sotsiaalosakonna maavalitsuse koosseisust välja-arvamise tõttu ning sotsiaalabilatituse moodustamisega seoses moodustati iseseisev Rapla Maakonna Pensioniamet (maavalitsuse korraldus 12.05.1992.a).

Loodushoiuosakond (Looduskaitse Valitsuse asemel)

Juhataja, abimaavanem Hetti Kask

riiklik inspektor Alvar Hank – ülesandeks veemajandus, veekasutusload, veemajanduslikud kooskõlastused, arhitektuuri- ja vastuvõtukomisjonis osalemine veemajanduslikud kahjutasud, ressursi- ja saastemaksed (vesi);

riiklik inspektor Tiit Petersoo – ülesandeks klassikaline looduskaitse (looduskaitseobjektid, kaitsuvad taim- ja loodusharuldused), kala- ja vähimajandus. Jahi-, kalapüügi- ja metsarikkumised;

riiklik inspektor Tarmo Peterson – ülesandeks õhukaitse, jäätmemajandus, saastemaksud õhu ja jäätmemajanduse osas;

inspektor Valdo Kangur – ülesandeks veemajanduse jooksev kontroll, pinna- ja põhjavee monitoringu rakendamine, veeanalüüside võtmine;

inspektor Anna Aunap – ülesandeks maavarade andmepank (kartoteek), maavarade ressursimaksud. Keskkonnauuringute labori tööle rakendamine - 10.jaanuarist 1991.a loodi iseseisva eelarvelise asutusena Rapla Keskkonnakontrolli Laboratoorium mille juhatajaks Anna Aunap. (1. jaanuarist 1997.a lõpetati laboratooriumi tegevus ja anti üle Keskkonnaministeeriumi valitsemisalasse).

22. veebruaril 1990.a Rapla Maakonnavalitsuse istungil kinnitati "Rapla Maakonnavalitsuse reglement", milles oli sätestatud:

1) Rapla Maakonnavalitsus on Rapla Maakonnavolikogu volituste ajaks volikogu poolt ametisse kinnitatud kollegiaalne täitevorgan, mille koosseisu kuuluvad: maavanem, tema abid ja valitsuse liikmed (nõunikud) ning maakonnasekretär.

2) Rapla Maakonnavalitsus juhindub oma tegevuses volikogu otsustest, Eesti NSV Konstitutsioonist ja teistest ENSV seaduslikest aktidest ning reglemendist. Maakonnavalitsus võttis vastu määruseid, operatiivsete küsimuste korraldamiseks vormistati korraldus.

Istungid kutsuti kokku vastavalt vajadusele. Istungile kutsuti maakonnavalitsuse koosseis, istungi määruste projekte esitanud isikud, küsimustega seotud esmatasandi omavalitsusorganite juhid, panga juhataja.

Alevite- ja külanõukogude esimeeste õppepäev toimus iga kord peale valitsuse istungit.

20. veebruaril 1990. a Rapla Maakonnavalitsus, võttes aluseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 15. detsembri määruse nr 417 "Esmaste turukaitseabinõude kohta" määras alustada alates 1. märtsist 1990. a Rapla maakonnas ostukaartide kasutusele võtmist. Kehtestati piirnormidega müüdavate kaupade nimekiri.

20. veebruari 1990. a maakonnavalitsuse määrusega nr 43 kinnitati maakonnavalitsuse tsentraliseeritud raamatupidamiste 1989. a II poolaasta sotsialistliku võistluse tulemused:

I koht – keskhaigla tsentraliseeritud raamatupidamine (pearaamatupidaja Valve Põldsam),

II koht – üldosakonna tsentraliseeritud raamatupidamine (pearaamatupidaja Mare Baumeister),

III koht kultuuriosakonna tsentraliseeritud raamatupidamine (pearaamatupidaja Virve Kask)

Sama määrusega lõpetati maakonnavalitsuse osakondade tsentraliseeritud raamatupidamiste sotsialistlik võistlus.

20. märtsil 1990. a Rapla Maakonnavalitsuse määrusega nr 61 kinnitati maavalitsuse juurde 2 komisjoni:

1. alaealiste asjade komisjon, komisjoni esimees Mikk Sarv, esimehe asetäitja Juhan Malberg, Aivar Soe, vastutav sekretär Ellen Rüütel.
2. administratiivkomisjon koosseisus: esimees Karl Õunapuu, esimehe asetäitja Aare Lenk, sekretär Ellen Rüütel.

Rahandusosakonna käskkirjaga nr 2 11.märtsist 1990.a toimus rahandusosakonna reorganiseermine, osa töötajaid viidi üle maakonna maksuametisse.

Endised küla- ja alevinõukogud said valla- või linnavalitsuse tiitli alles pärast seda, kui nad olid välja töötanud ja Ülemnõukogu komisjoni ees ära kaitsnud arengukava. Paari aasta jooksul said kohalikud omavalitsused ka oma eelarve ja hakkasid iseseisvalt asju korraldama. 15.oktoober 1990.a oli esitamise tähtaeg. Pirgu sotsioloogid aitasid kaasa arengukavade koostamisele.

Rapla Maakonnavalitsuse korraldus 16.02.1990.a nr 36 tuli alevi- ja külanõukogudel avada jooksvad arved, kuhu tuli kanda rahaliste vahendite jäägid alevi- külanõukogude täitevkomiteede jooksvatele arvetele 1. märtsiks 1990.a NSVL Agropanga Rapla os. Maakonnavalitsuse üldosakonna tsentraliseeritud raamatupidamises.

3. mai 1990.a Rapla maakonnavalitsuse korraldus nr 100 (kantselei nimistu 1 s.ü). "*Eelarve kulude andmine alevi- ja külanõukogudele*", anti vastavalt ENSV Omavalitsuse seadusele üle alevi- ja külanõukogudele: kommunaalmajanduses kõik heakorra vahendid, s.h. ka kalmistud; hooldustöötajate ametikohad ja töötasu; kõigi kultuuriasutuste kulud, välja arvatud Rapla Keskraamatukogu ja Mahtra Talurahvamuuseum; Vigala haigla, ambulatooriumid, velsker-ämmaemandapunktid ning nende koosseisus olevad tervishoiupunktid; alg- ja 9-klassilised koolid ning lastepäevakodud; eelarve kulude raamatupidamise arvestus korraldada vastavalt sobivale võimalusele (alevi- ja külanõukogu juures, eelarvelises asutuses jne.);

Kommunaalmajanduse Tootmiskoondisel ja maakonnavalitsuse osakondade raamatupidamistel jagada 1990.aasta mai, juuni ja juulikuul jooksul alevi- ja külanõukogudele antavad 1990.a kulud ja bilansi jäägid seisuga 1. 01 ja 1. 07 (08) 1990.a.asutuste viisi;

raamatupidamistel tuli kindlustada heakorra-, sotsiaalhoolduse-, kultuuri- ja tervishoiukulude üleandmine alevi- ja külanõukogudele 1.juuli 1990.a. seisuga hiljemalt 1.augustiks 1990.a ja hariduskulude üleandmine alevi- ja külanõukogudele 1.augustiks 1990.a

12. aprillil 1990.a toimus Raplas maakondade volikogude esimeeste nõupidamine, kus otsustati moodustada Eesti Volikogude Liit. Volikogude Liidu või tema tööorganite poolt vastuvõetavad või heakskiidetud dokumendid olid omavalitsusorganitele soovitusliku iseloomuga. Maakonna Omavalitsuste Liidu esimeheks valiti Jüri Võigemast.

Väljavõte 03.05.1990. a Rapla Maakonnavalitsuse nõupidamise protokollist "Arutati 9. mai muutmist tööpäevaks. Otsustati, et laupäevases "Ühistöös" ilmub üleskutse töötada 9. mail ning teenitud raha kanda Maakonnavalitsuse Üldosakonna eriarvele, sihtotstarbega Leedu abistamiseks. Meie maakond võiks abistada konkreetselt Rasenijai rajooni".

11. juunil 1990. a Rapla Maakonnavalitsuse korraldusega nr 130 moodustati Leedu fondi sihipäraseks kasutamiseks fondi nõukogu koosseisus: esimees abimaavanem Jaak Herodes, liikmed peainsener Villem Uustalu ja ajalehe "Ühistöö" osakonnajuhataja Tõnis Tõnisson. Leedus oli kõige rohkem vaja kütust.

1990. aastal tõid tühjad poeletid kaasa talongide ajastu. Talongid jaotas külanõukogudele plaanikomisjon. Talongidele pitsati löömisel aitasid kaasa kantselei töötajad. Eraldi olid talongid: nr 1 – sool, nr 2 jahu, nr 3 –tangained, nr 4 –makaronid, suhkur, tuletikud jne. Maakonnas kütusekriisiga tegeles majandusosakond, bensiini jagati operatiiv- ja toiduveomasinatele.

Vastavalt Eesti NSV Omavalitsuse seadusele anti Rapla Maavalitsuse 3.05.1990.a korraldusega nr 100 alevi- ja külanõukogudele eelarveliste asutuste rahalised vahendid (välja arvatud erandid), kõik kultuuriasutuste kulud, välja arvatud Rapla Keskraamatukogu ja Mahtra Talurahvamuseumi omad seisuga 1. juuli 1990. a.

1990.a suvel peeti Valgas järjekordsed 6. rajooni juhtivate töötajate suvemängud.

29. augusti 1990.a Rapla Maakonna Volikogu otsusega nr 42 otsustati elanike teenindamise lihtsustamiseks anda mõningate maakonnavalitsuse pädevusse kuuluvate küsimuste otsustamisõigus alevite ja külanõukogude täitevkomiteedele ning delegeerida alates 1. oktoobrist 1990. a alevite ja külanõukogude täitevkomiteedele otsustamisõigus järgmistes küsimustes: peremeheta vara arvelevõtmine, elamute müügiloa andmine, loa andmine poolelioleva elamu võõrandamiseks, eluruumide arvamine teenistuslike eluruumide hulka, erandjuhtudel vähendada abiellumisiga, kuid mitte rohkem kui 2 aasta võrra, taludele maakasutusloa andmine enne maaeralduse lõplikku vormistamist, aiandus- ja garaažikooperatiivide põhikirjade registreerimine, erandina loa andmine kodanike sissekirjutamiseks.

Seoses ühiskondlike muutustega Eesti Vabariigis tekkis vajadus reorganiseerida spordiühingu staatus ka maakonnas. Rapla Maakonna Volikogu 20. 06.1990. a otsusega nr 35 otsustati Spordiühingu "Kalev" reorganiseerimise tõttu moodustada "Kalevi" Rapla rajooniorganisatsioonist Rapla Maakonna Spordiliit. Maakonna meistrivõistluste korraldamine läks üle Spordiliidule.

Maavalitsuse määrusega 18. septembrist 1990.a nr 169 reorganiseeriti Hariduskoondis maakonnavalitsuse koosseisu kuuluvaks haridusametiks (jõustus 1.01.1991), mis oli iseseisev struktuuriüksus oma asjaajamise ja raamatupidamisega.

Muudatused riiklikus seadusandluses kajastusid kõigis eluvaldkondades ja tingisid ka Rapla maakonna valitsuse struktuurimuutusi.

Rapla Maakonna Volikogu otsusega 26. septembrist 1990.a nr 45 valiti volikogu esimehe kohale Jüri Võigemast.

Oktoobris 1990. a toimus maakonna lipu ja vapi õnnistamine Rapla kirikus.

Detsembris 1990. a otsustati esitada Kehtna, Märjamaa, Rapla, Juuru ja Kohila külanõukogude ning Kohila alevi arenguplaanid esitada haldusreformi ekspertkomisjonile.

20. detsembril 1990.a toimus Rapla Maavolikogu ja Rapla Maakonnavalitsuse ühine pidulik vastuvõtt Pirgu mõisas.

1991.aasta

3. märtsil 1991. a korraldati Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses "REFERENDUM".

Otsus Eesti riikliku iseseisvuse kohta langetati 20. augustil 1991. aastal. Alustati põhiseadusliku riigivõimu loomisea. Uus põhiseadus võeti rahvahääletusel vastu 28. juunil 1992. aastal.

Muudatused riiklikus seadusandluses kajastusid kõigis eluvaldkondades ja tingisid ka Rapla maakonna valitsuse struktuurimuutusi.

22. jaanuari 1991. a Maakonnavalitsuse määrusega nr 2 moodustati Rapla Maakonnavalitsuse riigi- ja piirikaitse osakond, mis asus haldushoone 2.korrusel.

EV Valitsuse korraldusega 31.10.1991.a nr 409-k ja 11.novembri 1991.a. maavalitsuse korraldusega nr 244, reorganiseeriti Rapla Maakonna riigi- ja piirikaitse osakond Rapla Maavalitsuse riigikaitse osakonnaks. Erialane juhtimine allutati Eesti Vabariigi Kaitseväge Peastaabile. Osakonnajuhataja kohusetäitjaks määrati Märt Tiru (24.01.1992.a Rapla maavalitsuse korraldusega nr. 20 osakond reorganiseeriti).

24. jaanuari 1991.a Rapla Maakonnavalitsuse korraldusega nr 24 kinnitati maakonna saadikute komisjon maakonnavalitsuse juures rahamärkide üle ettenähtud määra vahetamise taotluste lahendamiseks. Komisjoni esimees oli Tõnis Tõnisson, volikogu esimehe asetäitja, ajalehe "Ühistöö" majandusosakonna toimetaja, liikmed Kalle Talviste, Aivar Künnapää, Ljudmilla Mets, Edvard Saaron, Jüri Jarovikov, Mando Masing.

Maavanem Harri Õunapuu kinnitamisega Eesti Vabariigi põllumajandusministriks kinnitati 14. veebruari 1991.a Rapla Maakonnaavalitsuse korraldusega nr 46 maavanema kohusetäitjaks Aivar Künnapää.

13. märtsi 1991.a Rapla Maakonna Volikogu otsustas esitada Kalle Talviste kandidatuuri Rapla maakonna maavanemaks nimetamiseks Eesti Vabariigi Ülemnõukogule. Kalle Talviste kinnitati Rapla maavanemaks Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsusega 18.aprillil 1991.a.

1991. a suvel peeti maakondade juhtivate töötajate suvemängud Tartumaal.

EV Ülemnõukogu 11. juuli 1991.a seadlusega muudeti nimetus "Maakonnaavalitsus" "Maavalitsuseks".

1991. aasta novembris asutasid Rapla maakonna omavalitsuste volikogude esindajad Rapla-maa Omavalitsuste Liidu (ROL). Omavalitsusliit tekkis vajadusest koordineerida ja kooskõlastada volikogude ja valitsuste tegevust nii omavahel kui ka maavanema ja maavalitsusega. ROLi kaudu omavad omavalitsuste esindajad võimalust rääkida kaasa kogu maakonna küsimustes.

ROLi esindusorgan on täiskogu. Täiskogu koosolekud toimuvad üks kord kuus. Täiskogu koosseisu kuulub igast omavalitsusest kaks esindajat, neist üks volikogu, teine valitsuse esindaja. ROL on omaette asjaajamise ja raamatupidamisega, samuti omab arhiivifondi, mida korraldab sekretär.

1991. aastal tuli maavalitsusel tegutseda kütuse-, toiduainete ja sularahakriisi tingimustes, käibel olid talongid. Maavalitsus jagas oma istungitel elanikkonnale ja asutustele sõiduauto ostmisloa lubasid.

1991. – 1992. aastal võtsid omavalitsused riigilt järk-järgult üle elamu- ja kommunaalmajanduse, koolid ja lasteaiad, munitsipaliseeriti korterid (18.02.1992.a maavalitsuse määrus nr 18 "Riigivara munitsipaalomandusse andmine").

28.augustil 1991. a Eesti Vabariigi Valitsus andis välja määruse nr 16 "Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise avalduste esitamise ja läbivaatamise ning tõendite esitamise ja hindamise kord". eelnevast tulenevalt moodustas maavanem 9.oktoobril 1991.a õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise maakonnakomisjoni (ÕVVTK) koosseisus: Esimees Elmar Purge, hiljem Kalle Talviste (maavanemana) ning alates 18.11.1997 Ahto Pajus. Aseesimees Ahto Pajus

Sekretär Viive Kannus

Liikmed: Elbe Künnapää, Juta Siimets, Elga Kallas, Aare Lenk, Hannes Miltsaar, Enn Pärn, Koidu Rosin.

Hiljem on koosseis korduvalt muutunud, tulenevalt kaadri liikuvusest. "Alusete" seadusega kehtestatud lõpptähtjaks 17.01.1992 oli laekunud maavalitsusele üle 11200 avalduse, millised registreeriti, köideti ja maavolikogu otsuse alusel anti 01.maiks 1992 üle valdadele vastavalt varade paiknevusele.

26.-27. septembril 1991. a osakonnajuhatajate nõupidamisel arutati koos Pirgu Arenduskeskuse juhataja Andrus Ristkoki ja teadurite Hele-Mall Grafi ning Maaja Pauliga haldusreformi funktsioone. Pirgu Arenduskeskusega sõlmiti koostööleping.

22.oktoober 1991.a Rapla Maavalitsuse määrusega nr 140 moodustati Rapla Maakonna Arengufond. Maakonna Arengufondi reorganiseerimisega 1. jaanuarist 1996. a andis rahandusosakond Raplamaa Omavalitsuste Liidu kantseleile üle asjaajamise ja raamatupidamise (alates 1. novembrist 1999. a uus nimetus Raplamaa Omavalitsuste Arengufond).

3. detsembri 1991. a maavalitsuse korraldusega nr 262 moodustati sotsiaalabitalitus, kelle ülesandeks hoolekande töö maakonnas, juhatajaks kinnitati Bernhard Lepik.

Rapla Maavalitsuse 17. detsembri 1991.a määrusega nr 176 moodustati Rapla Maakonna Haigekassa maakonna munitsipaaltegevõttena. Haigekassa juhatajaks kinnitati Õie Moor.

1991.a detsembris alustas oma tegevust Eesti Vabadusvõitlejate Rapla Ühendus Harry Tulbi eestvedamisel.

21.detsembril 1991.a toimus Rapla Maavolikogu esimehe ja maavanema *pidulik vastuvõtt* Pirgu mõisas. Kutsutud olid vaimu-, kultuuri- ja haridusinimesed.

1992.aasta

25.-27. veebruarini võeti maavalitsuses vastu Komi delegatsiooni.

1.-15. veebruarini 1992.a käisid Rapla maavalitsusest Saksamaal Bad-Kreuznachi Kreisivalitsuse tööga tutvumas maavolikogu esimees Jüri Võigemast ja maasekretär Karl Õunapuu.

11. märtsil 1992.a võttis EV Riigikogu vastu "Põllumajandusreformi seaduse" ja 12.märtsil 1992.a selle rakendusotsuse. Põllumajandusreformi läbiviimiseks moodustati igas ühismajandis vastav komisjon kolmest ühismajandi esindajast, kolmest talupidajate esindajast ja kolmest kohaliku omavalitsuse esindajast ning riigi esindajast. Maakonnas määrati põllumajandus-

ministri käskkirjaga põllumajandusreformi läbiviimiseks vastutav isik, Raplas oli selleks Ahto Pajus.

30. märtsi 1992.a Rapla Maavalitsuse korraldusega nr 82 likvideeriti 1. aprillist 1992.a maavalitsuse kultuuriosakonna ja haridusameti tsentraliseeritud raamatupidamised. Osakondadel tuli korrastada arhiivid ja vajalik materjal üle anda rahandusametile. Kaadrialased dokumendid anti üle maavalitsuse kantselei arhiivi.

Seoses haridusameti tsentraliseeritud raamatupidamise likvideerimisega ja töötasude arvestuse üleminekuga koolidele ja valdadele, anti kõik haridusasutuste töötajate tööraamatud ja isiklikud toimikud üle koolidele ning koolieelsetele asutustele. Haridusametisse jäid ainult õpetajate-pensionäride isiklikud toimikud (toimikud arhiveeritud kantselei poolt 2005.a). Haridustöötajate isiklike toimikute pidamine lõpetati 1.septembril 1991.a.

Muudatustega struktuuriüksustes 1992. aastal võeti maavalitsuse kantselei arhiivi kaadrialased dokumendid põllumajandusosakonnast, rahandusosakonnast, haridusosakonnast, kultuuriosakonnast ja psühholoogide grupi töötasulehed (1990 –1992).

30.märtsil 1992.a moodustati maavalitsuse tervishoiuosakond, mille koosseisus oli alaealiste hooldusnõunik, kes toodi üle maavalitsuse haridusametist. Muudatustega ühenduses selgus, et alaealiste toimikud polnud arhiivis arvele võetud. Kantselei korrastas lapsendamiste toimikud ja koostati nimistu 1-lap, mille on ka riigiarhiiv kinnitanud.

EV Rahareformi Komitee 9.04.1992.a dekreedid nr 019 ja Rapla Maavalitsuse korralduse 13.04.1992 nr 100 alusel moodustati Raplamaa rahareformi komisjon rahareformi läbiviimiseks maakonnas. Komisjoni esimees oli maavanem Kalle Talviste ja komisjoni esimehe asetäitjad: rahandusosakonna juhataja Edvard Saaron, politseiprefekt Raul Rähni, Rapla Maapanga juhataja Ljudmilla Mets. Rahavahetus toimus 20.-22.juunini 1992.a.

Rapla maavalitsuse 12.05.1992.a korraldus nr 125 maavalitsuse reorganiseerimise ja sotsiaalooldusosakonna maavalitsuse koosseisust väljaarvamise ning sotsiaalabilatuse moodustamise tõttu moodustati iseseisev Rapla Maakonna Pensioniamet (juhataja Aime Aulis).

7.-8. maini võeti vastu Raseiniai kunstiklubi liikmeid.

5. juunil 1992.a osaleti Ruunavere postijaama avamisel.

18. juunil 1992.a avati Nõmme Kõrts.

Juunis 1992. a toimus Põlvas 6. maakonnavaheline suvespartakiaad. Rapla Maavalitsuse meeskond võitis rahvastepalli.

28. juunil 1992.a toimus EV põhiseaduse eelnõu rahvahääletus ja EV Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimine.

22. augustil 1992.a peeti maapäev Varbola linnusel.

22 detsembril 1992.a toimus Rapla Maavolikogu ja Rapla Maavalitsuse jõuluvastuvõtt Rapla Rahva Majas.

1993.aasta

20. aprilli 1993 .a maavalitsuse määrusega nr 32 anti Rapla kultuurimaja ehitusobjekt üle Rapla Alevivalitsusele.

18. mail 1993. a Rapla Maavalitsuse istungil protokoll nr 6 pp. 4 kinnitati "*Rapla Maavalitsuse reglement*", milles oli märgitud üldsätted. Rapla Maavalitsus on Rapla volikogu volituste ajaks volikogu poolt ametisse kinnitatud kollegiaalne täitevorgan, mille koosseisu kuuluvad maavanem, abimaavanemad ning maasekretär. Rapla Maavalitsus juhindus oma tegevuses Põhiseadusest, volikogu otsustest ja teistest seadusandlikest aktidest ning maavalitsuse reglemendist. Valitsust juhib ning tema tegevust koordineerib maavanem. Maavalitsus võttis vastu määruseid, operatiivsete küsimuste korraldamiseks vormistati korraldus. Määrustele kirjutasiid alla maavanem ja maasekretär, korraldustele maavanem.

Maavalitsuse istungid kutsuti kokku vastavalt vajadusele, reeglina üks nädal enne volikogu istungit maavanema poolt määratud kuupäeval. Istung oli otsustamisvõimeline, kui sellest võttis osa üle poole valitsuse koosseisust. Istungile kutsuti maavalitsuse koosseis, istungi määruste projekte esitanud isikud, küsimustega seotud alevi- ja valla omavalitsusorganite juhid. Määruste avalikustamine otsustati istungil.

06. mail 1993. a võttis Riigikogu vastu uue "Eluruumide erastamise seaduse", mille alusel Eesti elanikkonnale, vastavalt arvesse võetavale töötatud ajal, anti välja rahvakapitali obligatsioonide arvestuskaardid, rahvakeeles "kollased kaardid", milliste kasutamata väärtused hiljem asendati EVP-dega. Kogu eluruumide erastamise kampaania läbiviimiseks moodustati vastav maakonna komisjon, esimees Ahto Pajus. 01. juuniks 1996.a. oli maakonnas erastatavast 6655 eluruumist erastatud 5855 eluruumi.

Juunis 1993.a toimus 6. maakonna juhtivate töötajate suvemängud Jõgeva maakonnas.

21. juunil 1993. a korraldati esimest korda maavalitsuse töötajatele rabamatk marsruudil Kaiu – Loosalu järved – Paluküla (fotokogu 1).

23. juulil 1993.a asutati Raplas Ühistöö toimetuses Rapla Maakonna Külade Liit. Asutajaliikmed olid: Juuru(Pirgu), Kaiu(Põllika), Märjamaa (Paeküla), Kehtna (Kumma, Pae, Põrsaku), Raikküla (Jalase ja Mõisataguse) ja Rapla vallast (Kodila külad, Väljataguse). Eestseisjaiks valiti Ants Tuuleveski Põllikalt, asetäitjaks Mait Raid Pirgust, majandusasju ajas Lembit Raag Paekülast ja paberid hoidis korras Toomas Massov Põrsakult.

Eesti Vabariigi Valitsuse 22.juuli 1993. a määrusega nr 232 moodustati uue omavalitsusüksusena KAIU VALD, mis lahutati Juuru vallast.

23. juulil 1993. a toimusid maakonnas esimesed lüpsivõistlused, mille korraldajateks olid maavalitsuse maamajanduse osakonna juhataja, abimaavanem Villem Uustalu ja põllumajanduse spetsialist Enn Novek. Osa võisid võtta ühistute, aktsiaseltside ja talude lüpsjad. Sponsorid olid välja pannud auhinnad. *Esimesed lüpsivõistlused* toimusid Sipas Jüri Salga Kase talus. (Dokumendid on arhiveeritud 1993-1997.aasta kohta, nimistu 1 s.ü. 384).

10. augustil 1993.a anti Rapla alevile linna staatus.

17. oktoobril 1993.a toimusid kohalike omavalitsuste volikogude valimised.

Alates 25.oktoobrist 1993 (avaldati omavalitsuste valimiste tulemused, alus maakonna valitsemiskorralduse seadus 29.06.1993.a.) pani maavalitsus kui kollegiaalne organ oma volitused maha, maavalitsusest sai riigiasutus. Kaotati ära *maavolikogud*. Maakonnas hakkas korraldama asju maavanem ainuisikuliselt korralduste ja käskkirjadega (varem maavanema korraldus kooskõlastati maakogus hääletamise teel poolthäälte enamusega ja vormistati maakogu otsusena).

1993.a lõpetas tegevuse teise astme omavalitsusorgan – maavolikogu. Maavalitsuse reorganiseerimisega jäid lisaks osakondadele maavalitsuse hallata hooneregister, sotsiaal-asutused, lasteasutused, arhiiv, päästeteenistus jne.

Lähtudes "Maakonna valitsemiskorralduse seadusest" (§ 13) otsustati Rapla Maavolikogu otsusega 29.09.1993.a nr 210 "Maavolikogu asjaajamise üleandmine": Maavolikogu esimehel anda volikogu asjaajamine üle ühe kuu jooksul pärast uue maavanema ametisse kinnitamist Eesti Vabariigi Valitsuse poolt; maavalitsusel korraldada Maavolikogu kantselei finantseerimine kuni asjaajamise üleandmiseni pärast uue maavanema ametisse kinnitamist.

Rapla Maakogu moodustati lähtudes "Maakonna valitsemiskorralduse seadusest" ja "Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest" 1993.a. novembris maavanema juurde nõuandva organina ülemaakonnaliste küsimuste kooskõlastamiseks (1994.a novembris lõpetati maakogu tegevus).

Ülemaakonnaliste küsimuste kooskõlastamiseks maavanema juurde nõuandva organina moodustatud Rapla Maakogu tuli esimeseks istungiks kokku 1993. aasta 11.novembril. Maakogusse kuulus igast omavalitsusüksusest üks volikogu poolt volitatud esindaja (kokku 14 liiget): Rapla linnast Ülo Peets, Järvakandi alevist Jaan Viertek, Kohila alevist Urmas Soomere, Märjamaa alevist Villu Karu, Juuru vallast Andrus Tuisk (juh.aset.),Kaiu vallast Tiit Tammsaar, Kehtna vallast Tõnu Teder, Kohila vallast Ülle Udam, Kärü vallast Evi Luulik, Loodna vallast Kaare Tammaru, Märjamaa vallast Eero Plamus, Raikküla vallast Anne Kalf, Rapla vallast Jüri Võigemast (juhataja) ja Vigala vallast Ülo Altmets.

Haldusreformi käigus likvideeritud Maavolikogu järel tuli Maakogul (mis ei ole otsene järglane, kuna maakogu moodustamise põhimõtted olid erinevad) täita maavanema juures nõuandvat-kooskõlastavat rolli. Maakogu töö eesmärgiks oli see, et maakonna tasandil kogu Rapla maakonda ja selle elanikke puudutavad otsused oleksid läbi kaalutud ja arutatud ning vastaksid meie elanike ja kohalike omavalitsuste huvidele.

30.novembril 1993.a Eesti Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 705-k vastavalt maakonna valitsemiskorralduse seadusele nimetati kooskõlastatult Rapla Maakoguga Rapla maavanemaks Kalle Talviste (5 aastaks).

23.detsembril 1993.a toimus Rapla Rahva Majas maavanema pidulik jõuluvastuvõtt.

1994. aasta

1994. aastal lahkus Rapla maakonna Pahkla raketibaasist sõjavägi, jättes maha laastatud ala. 1960. aastate lõpul oli metsa ehitatud viiekorruseline elamu, kasarmud, õppe-väljakud, radaritornid, raketiangaarid. Nüüd on seal ka kaitseliidu laskeväljak, militaarjõud kasutavad seda ala õppetevuseks. (1993.aastal toimus endise Nõukogude Liidu sõjaväeosade tekitatud keskkonnakahjustuste arvelevõtmine, selleks oli moodustatud komisjon, kuhu kuulusid esindajad kaitseliidust, päästeteenistusest, maavalitsusest H.Miltsaar, keskkonnaosakonnast H.Kask, riigikaitseosakonnast M. Tiru, valdadest A. Kerno, J. Laaniste, jne. Inventeerimise tulemusena selgus, et Pahkla raketibaasi all oli 194,7 ha maad ja Kuusiku lennuvälja all 557 ha maad).

9. veebruari 1994. a maavanema käskkirja nr 14 alusel likvideeriti 1. märtsist 1994. a maakonna tööturatalitus. Asjaajamine anti üle Riiklikule Tööturuametile, kuid raamatupidamise bilanss 1. märtsi 1994.a seisuga esitati maavalitsuse rahandusosakonnale. Samuti likvideeriti 1. märtsist 1994. a maakonna psühholoogiateenistus ja muudeti isemajandavaks struktuuriks.

Vastavalt maakonna valitsemiskorralduse seadusele (RT I 1993, 51, 696) korraldati Rapla maavanema käskkirjaga 28.veebruarist 1994.a nr 20 ümber maavalitsuse töö. 1. veebruarist 1994.a reorganiseeriti haridusamet Rapla Maavalitsuse haridusosakonnaks.

Vastavalt maakonna valitsemiskorralduse seadusele kinnitati Eesti Vabariigi Valitsuse 7. novembri 1994.a määrusega nr 418 "Rapla Maavalitsuse põhimäärus" (selle kehtivuse lõpetas EV Valitsuse 03.06.1997.a määrus nr 108 "Maavalitsuse asukoha ja struktuuri kinnitamine").

Kinnitati järgmised maavalitsuse struktuuriüksused (kantselei ja osakonnad):

1. Arendusosakond ametikohta	juhataja Rein Unga	19,5
2. Maa-amet (arendusosakonna koosseisus)	juhataja Hannes Miisaar	
3. Maamajandusosakond (arendusosakonna koosseisus)	juhataja Villem Uustalu	
4. Rahandusosakond	juhataja Edvard Saaron	16 ametikohta
5. Haridusosakond	juhataja Heldur Rahuoja	7 ametikohta
6. Kultuuriosakond	juhataja Helle Nikonov	4 ametikohta
7. Sotsiaalosakond	juhataja Ants Tammar	8 ametikohta
8. Keskkonnaosakond ametikohta	juhataja Hetti Kask	7,5

(muutuse käigus nimetati loodushoiuosakond ümber keskkonnaosakonnaks, keskkonnaosakond 1999.a viidud üle maavalitsuse alluvusest keskkonnaministeeriumi alluvusse)

9. Haldusosakond	juhataja Raivo Kont-Kontson	30,5 ametikohta (sh.20,5 abipersonal)
------------------	-----------------------------	--

Maavalitsuse kantseleid juhatas maasekretär Karl Õunapuu. Kantselei koosseisus oli allstruktuuriüksusena perekonnaseisumet – juhataja Urve Laane. Kantseleis oli 8 ametikohta.

Maavalitsuse juures oli kaks nõunikku: Kalle Moor ja arendusnõunik Mikk Sarv. Rapla Maavalitsus oli maakondlik riigi valitsusasutus, kelle ülesandeks oli täidesaatva riigivõimu teostamine, riiklike ülesannete lahendamine. Juhindus oma töös põhiseadusest, maakonna valitsemiskorralduse seadusest ja teistest õigusaktidest. Maavalitsust finantseeritakse riigieelarvest.

1. jaanuarist 1994. a ei andnud osakonnajuhatajad enam välja käskkirju. Käskkirju ja korraldusi andis välja maavanem.

1. märtsi 1994. a maavanema käskkirja nr 24 alusel (aluseks "Maakonna Valitsemiskorralduse seadus") lõpetati 01.märtsist 1994.a Rapla Maakonna Sotsiaalabilatituse kui iseseisva asutuse

tegevus ning tema funktsioonid anti üle maavalitsuse sotsiaalosakonnale. Arhiivimaterjalid korrastas maavalitsuse kantselei arhivaar ja andis üle Rapla Maa-arhiivile (2001.a).

Raplamaa Omavalitsuste Liit (ROL) on Raplamaa Alevite ja Valdade Liidu (RAVL) õigusjärglane. Vajalikud põhikirja muudatused võeti vastu 1994. aasta 5. mail.

ROL-i põhieesmärgiks on elanikkonna huvidest lähtuva omavalitsusliku haldussüsteemi toime parandamine ning kohalike omavalitsuste koostöö arendamine ja ühistegevuse korraldamine. ROL üldistab ja esitab kohalike omavalitsuste ühishuvidest lähtuvaid seisukohti maavalitsusele ja riigi valitsemisorganitele, kooskõlastab maavanemaga üldisi küsimusi.

ROL-i esindusorganiks on täiskogu. Täiskogu istungid toimuvad üks kord kuus. Täiskogu koosseisu kuulub igast omavalitsusest 2 esindajat, neist üks volikogu, teine valitsuse esindaja (kokku 28 liiget).

ROL-i esimese täiskogu koosseis: Rapla linnast Tõnu Susi, Eero Kalberg, Järvakandi alevist Jaan Viertek, Ahti Arak, Kohila alevist Uku Torjus, Joel Põld, Märjamaa alevist Villu Karu, Tõnu Lõhmus, Juuru vallast Andrus Tuisk (esim.aset), Tõnu Runno, Kaiu vallast Tiit Tammsaar, Tõnu Sirel, Kehtna vallast Kalle Toomet, Silvi Ojamuru (esim.aset.), Kohila vallast Ülle Udam, Priidu Rõõmus, Käru vallast Evi Luulik, Andrus Kukk, Loodna vallast Kaare Tammaru, Tiit Hiinema, Märjamaa vallast Eero Plamus, Koidu Rosin, Raikküla vallast Anne Kalf, Jaan Truuts, Rapla vallast Jüri Võigemast (esimees), Jaan Laaniste, Vigala vallast Ülo Altmets, Toivo Averin.

13. mail 1994.a olid maavalitsuse töötajad talgutel Jalase külakaitsealal (fotokogu 2).

1994. a mais külastasid Rootsi Jönköpingi väikeettevõtlusarengu juhid Rapla maakonda (fotokogu 1).

1994. a mais toimus maavalitsuses Rootsi riigisekretär Kurt Hedmanni ja Eesti Siseministeriumi asekantsleri Tiit Sepa juuresolekul programmi "KODUKANT" arutelu (fotokogu 1).

Väga suur osa Rapla maakonna ja Värnamo Kommuuni vahelises koostöös oli seotud energeetikaga - koostöö Värnamo Energi AB-ga. Tänu heale koostööle Värnamo Kommuuniga oli Rapla maakond kogu Eestimaa omavalitsustele pilootmaakonnaks, kus alustati liikumist "Kodukant". Kõik see toimus abimaavanem Mikk Sarve eestvedamisel.

Juunis 1994.a toimusid maavalitsuste 18. suvemängud Viljandis. Viljandi maavalitsus liitus 6 maakonna (Tartu, Põlva, Jõgeva, Paide, Valga ja Rapla) suvemängudega.

14. juunil 1994. a saadetakse Rapla vabadussamba juurest Tartusse teele laulupeotuli (fotokogu 1).

21. juunil 1994.a toimus maavalitsuse töötajate rabamatk Hagudi rabasse suve alguse tähistamiseks (fotokogu 2).

30. juunil 1994.a registreeriti Rapla Rotary klubi. Detsembris määras Rapla Rotary klubi esimesed humanitaarstipendiumid.

11. augustil 1994.a tähistati Uku Masingu 85. juubelit koos mälestustahvli avamisega Raikküla Põhikoolis.

27. augustil 1994.a külastas Lennart Meri abikaasaga *II maapäeva Varbola linnamäel* ja kohtus Raikküla vallas Jalase küla endise elaniku ja kodu-uurija Aino Valgmaga (fotokogu 1)

21. oktoobril 1994.a tänas maavanem Kalle Talviste juubelilaulu- ja tantsupeol osalenud kollektiivide juhte (fotokogu 1).

Novembris 1994.a kohtus maavanem Kalle Talviste kaitseliitlastega (fotokogu 1).

4. detsembril 1994.a tähistati haldushoone 20. sünnipäeva Talveaias (fotokogu 5)

27. detsembril 1994.a kutsus maavanem esimest korda kokku maavalitsuses töötanud riigitöö veteranid (fotokogu 1).

23. detsembril 1994.a toimus maavanema pidulik jõuluvastuvõtt Rapla Restoranis.

1995.aasta

1. jaanuarist 1995.a anti Seli Haigla EV Kaitseministeeriumi kasutusse.

14. jaanuar 1995.a toimus esimene *Miss Raplamaa '95 valimine*

1995.aastal ilmus trükist "*Rapla Maakonna AASTARAAMAT 1994*" (maavalitsuse arhiivis nimistu nr 1 s.ü. 146).

24.veebruari 1995.a toimus Rapla restoranis maavanema *pidulik vastuvõtt*, mis oli pühendatud Eesti Vabariigi iseseisvuse 77. aastapäevale.

5. märtsil 1995.a toimusid Eesti Vabariigi Riigikogu valimised.

15. märtsil 1995.a. asutati Rapla Naisselts, liikmete arv 35, esinaine Eve Kislov.

1995.a valiti esimest korda maakonna "AASTA NAINE" – kelleks valiti kodu-uuriija Jalase külast Aino Valgma, teised kandidaadid olid L.Mets, E.Halliste, S. Halliste, S. Viisut ja H. Lilleste (fotokogu 1).

21. juunil 1995.a korraldati *rabamatk Jalase* looduskaitsealale, käidi Sõbesoo rabas Lipstu nõmmel, piknik peeti Põldmaa talu õuel (fotokogu 2).

1995.a peeti Maavalitsuste suvemängud (esimest korda osalesid kõik maavalitsused) Järva- maal Säreveres.

7. juulil 1995.a olid Raplamaa endised juhid kutsutud ringsõidule maakonnas, tutvusid Märjamaa, Vigala ja Loodna valla eluga.

9. oktoober 1995.a andis maavanem käskkirja maakonnaplaneeringu algatamiseks.

20.oktoobril 1995.a külastasid maakonda Euroopa-uniooni ja Eesti-Saksa Ühingu Kaiserslauterni tööühma esimees Gisele Büttner ja Landau laulupeo peakorraldaja Kurt Gamber. Rapla segakoor Cantus andis Saksamaal heategevuskontserte. Kontserdi puhastulu 13500 Saksa marka anti üle Rapla haiglale (fotokogu 1).

Maavanema käskkirjaga 31.oktoobrist 1995.a nr 206 kinnitati uus maavalitsuse ametkohtade loetelu. Maavalitsuse kantselei alt läks ära perekonnaseisuamet. Maavanema käskkirjaga 18.detsembrist 1995.a nr 239 likvideeriti maavalitsuse rahandusosakonna raamatupidamisteenus, allesjäänud raamatupidamise ülesanded pandi haldusosakonnale.

Hariduse ökonomika ülesannete üleminekuga rahandusosakonnalt haridusosakonnale anti üle õpilaste statistilised aruanded, koolide tarifitseerimiskirjad.

Detsembris 1995.a olid teist korda maavanema vastuvõtul maavalitsuse riigitööveteranid (fotokogu 1).

23. detsembril 1995.a maavanem kutsus maakonnas silmapaistnud inimesi pidulikule jõulukontserdile Rapla Maarja Magdaleena kirikusse kammerkoori Arsis kellade koori kontserdile, seejärel Maavalitsuse talveaeda ja kella 18.00 Rapla Kultuurikeskusesse kontserdile.

1996.aasta

Vabariigi Valitsuse seadus (vastu võetud 13.detsembril 1995.a.) jõustus 1996.a 1.jaanuaril, mille järgi hakkas toimuma ka töö maavalitsuses. Maavanem annab seaduse või Vabariigi Valitsuse määruse alusel täitmiseks korraldusi (käskkirju enam välja ei antud).

Riigikassa käivitumisega, osa eelarveliste asutuste (Mahtra Talurahvamuuseum, Maakonnaarhiiv) rahastamise ning raamatupidamise korra muutmisega, samuti maavalitsuse töö ümberkorraldamisega vähenes ametnike arv maavalitsuse rahandusosakonnas tunduvalt. Senise 16 ametikoha asemel jäi rahandusosakonda teenistusse faktiliselt 6 ametnikku. Samuti vähenes ametnike arv tunduvalt ka teistes osakondades.

Kui 1. jaanuaril 1995. a oli maavalitsuse koosseisus 83 ametnikku ja 21,5 abiteenistuja ametikohta, siis maavalitsuse struktuuri ümberkujundamise järel 1.jaanuarist 1996 kuulus maavalitsuse koosseisu nimestikku 63,5 ametniku ning 20 abiteenistuja ametikohta.

Vastavalt maavanema käskkirjale 05.02.1996.a. nr 24 andis rahandusosakond 9. veebruaril 1996.a. haldusosakonna raamatupidamisele üle bilansi koos lisadega 1.jaanuari 1996.a seisuga ja jaanuaris tehtud kulud koos kuludokumentidega järgmiste kulude kohta: haridusüritused, spordiüritused, kultuuriüritused, maade müük (erastamine), põllumajandusüritused (nõustamine), regionaalpoliitilised toetused maavalitsusele, projekt "Igale lapsele oma kodu", sotsiaalhoolduse toetused (kinnipidamiskohtadest vabanenud kodanike toetus, puuetega inimestele ind. sõiduki kasutamise korral transpordi kulud, katteks riiklik hüvitus; Tšernobõli avariitagajärgede likvideerimisest osavõtnute toetus; elektriside teenustehüvitus riskigruppidele)".

29. veebruari 1996.a Eesti Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 205-k vastavalt "Vabariigi Valitsuse seaduse" paragrahvi 83 lõikele 1, "Avaliku teenistuse seaduse" paragrahvi 163 lõikele 1, Vabariigi Valitsuse 28.12.1995. a määruse nr 386 "Riigiteenistujate ja riigieelarveliste asutuste töötajate töötasustamine 1996.aastal" alusel vormistati töölepingu seaduse alusel töötanud Kalle TALVISTE 1. jaanuarist 1996.a teenistusse võetuks Rapla maavanema ametikohale nimetamise teel määratud ajaks kuni 30. novembrini 1998.a.

Rahandusosakond (akt 28.02.1996.a) andis üle kantselei arhiivi järgmised dokumendid:

- 1995.a mittekoosseisuliste töötajate töölepingud ja palgalehed;
- Mahtra Talurahvamuuseumi palgalehed ja käskkirjad, isikukontokaardid;
- keeleõpe;
- AS "Koolibri" ja elukindlustuse palgalehed ja käskkirjad;
- Märjamaa Arhiiv – palgalehed ja käskkirjad, isikukontokaardid.

Rahandusosakond andis 15. märtsiks 1996.a. Maakonna Arhiivile ja Mahtra Talurahvamuuseumile üle bilansi koos lisadega 1. märtsi 1996.a seisuga.

21. märtsil 1996.a toimus sõpruslepingu sõlmimine Raseiniai rajooniga KalleTalviste ja Jonas Zukauskase vahel (fotokogu nr 1).

Maavanema 1. 04. 1996. a korraldusega nr 123 anti eelarvelise sihtotstarbelise pangakonto raamatupidamisarvestuse kohustus rahandusosakonnalt üle haridusosakonnale, bilanss anti üle seisuga 1. aprill 1996. a.

Rahandusosakond andis üle 1. 02. 1996. a Rapla Maakonna Maamajanduse Arengu fondile bilansi koos lisadega 1. jaanuari 1996. a seisuga samuti Raplamaa Omavalitsuste Liidule Raplamaa Omavalitsuste Liidu raamatupidamise seisuga 1. jaanuar 1996. a (maavanema käskkiri 19.12.1995. a nr 243).

Rahandusosakond andis üle 1. 02. 1996. a Rapla Maakonna Maamajanduse Arengufondile bilansi koos lisadega 1. jaanuari 1996.a seisuga samuti Raplamaa Omavalitsuste Liidule Raplamaa Omavalitsuste Liidu raamatupidamise seisuga 1. jaanuar 1996. a (aluseks maavanema 19.12.1995. a käskkiri nr 243)

Esimesed maade enampakkumise protokollid on alustatud 15. aprillil 1996. a.

Lähtudes maareformi seadusest ja Vabariigi Valitsuse määrustest on Rapla maavanema 22. mai 1996. a korraldusega nr 208 kehtestatud maakonnas maa ostueesõigusega erastamise kord.

19.-21. aprillil 1996. a toimus Narva-Jõesuus Eesti külade omaalgatuslike arengurühmade ja Kodukandi liikumise 1. MAAPÄEV, millest võtsid osa maavanemad ja maakondade esindajad (fotokogu 1).

26.-27. aprillil 1996. a toimus Kehtnas "Kontaktmess' 96 Ettevõtlik Kodupaik" (osalejate nimekiri arhiivinimistu 1 s.ü. 328).

Mais 1996. a maavalitsuse juhtkond oli külas Haapsalu kolleegidel (fotokogu 1).

5. juunil 1996. a toimus kunagiste Rapla rajooni ja maakonna juhtide kohtumine-ringkäik Rapla linnas ja Rapla vallas.

10. juuni 1996. a üleandmis-vastuvõtuaktiga anti kooliõpikute ost-müük kirjastusele "Avita", arvlemine anti rahanduselt üle haridusele.

17. juunil 1996. a külastas Rootsi Kuningriigi VÄRNAMO delegatsioon Rapla maakonda (fotokogu 1).

20. juunil 1996.a. korraldati maavalitsuse töötajatele järjekordne traditsiooniliseks saanud *rabamatk* Vigala vallas marsruudil: Vigala Hirvepark – Vigala Tehnikakool – Avaste mägi – piknik Enge jõe ääres (fotokogu 2).

21. juunil 1996. a toimusid maavalitsuste suvemängud Laulasmaal, korraldaja Harju maavalitsus. Rapla maavalitsuse võistkond saavutas 4 koha (fotokogu 2).

12. juulil 1996. a korraldati alevi- ja vallasekretäridele maavanema vastuvõtt sekretäride kursuse lõpetamise puhul (fotokogu 1).

Haldusosakonna juhataja Raivo Kont-Kontsoni juhtimisel alustati haldushoone rekonstrueerimistöid. 1995. aastal vahetati välja maja aknad. 1996. aastal ehitati kinni maja välisterrassid ja valmis maja juurdeehitus. Juurdeehituses said omale ruumid Pensioniamet ja Haigekassa. Samal aastal ehitati esimesele korrusele uus valve- ja infopunkti ruum. Juurde- ja ümberehituse projekti autorid olid Anu Vaarpuu ja Urmas Sepp, ehitajaks põhiliselt EF Rapla Ehituse AS.

1996. aastal toimus maasekretäri vahetus. Kuni 12. septembrini 1996 oli maasekretär ning juhtis maavalitsuse kantselei tööd Karl Õunapuu. Alates 12. septembrist 1996 nimetati maasekretäriks Ene Matetski. 12. septembril 1996.a andis Karl Õunapuu maavalitsuse vapipitsati üle Ene Matetskile (fotokogu 1).

1. jaanuaril 1996. a oli maavalitsuse koosseisus 10 osakonda. 1. augustil 1996. a moodustati juurde infotehnoloogia osakond, juhatajaks Jaan Kurm.

1996. a töötati välja Via Baltica arenguvööndi koostöövõrgustik, koostöö sai alguse Tampere-Helsingi-Tallinn-Riia (THTR) arengukoridori projektist, millele järgnes Lõuna-Soome, Eesti, Läti, Leedu, Poola ja Saksamaa Via Baltica arengukoridori jäävate regionide ning omavalitsuste koostööprojekt (VBSDZ), mille eesmärgiks oli ruumilise arengu põhimõtete ja vastavate tegevuste elluviimine. Koostöö kolmandas etapis liitusid projektiga ka mõned Põhja-Rootsi omavalitsused .

Projekti eestvedajaks maakonnas Tavo Kikas.

15. oktoobril 1996. a korraldas arenguosakond seminari "*Raplamaa Euroopas ja Lääne meregionis*". Seminari sissejuhatuse tegi arengutalituse juhataja Tavo Kikas (Via Baltica, Läänemere regiooni side Mandri-Euroopaga läbi meie; Euroopa Liit – Venemaa suunad lähedal, areneva tööstuse olemasolu jne.)

16. oktoobril 1996. a toimus maavanema vastuvõtt kohalike omavalitsuste volikogude esimeestele ja valitsuse juhtidele (fotokogu 1).

18. okt. 1996.a toimus maavalitsuse haridusosakonna juures konsultatiivkomisjoni esimene istung.

29. oktoobril 1996. a toimusid kohalike omavalitsuste volikogude valimised.

31. oktoobril 1996. a korraldas arenguosakond mõttetalgud teemal "*Rapla maakonna arengumudel. Maakonna logo ja reklaamlause ideekavandid*".

13.-14. novembrini 1996. a toimus Raplas maavalitsuse suures saalis Raplamaa I arengukonverents *Raplamaa I arengukonverents* (trükist säilitatakse arhiivinimistu 1 s.ü 327) .

23. detsembril 1996. a kutsus maavanem maakonna tublisid inimesi "*Rapla Maarja-Magdaleena kirikusse barokkorkestri TALLINN-BRASS "Jõulurahu kontserdile"* ja sellele järgnevale *maavanema jõuluvastuvõtule* haldushoone Talveaias.

1997.aasta

15. jaanuaril 1997. a toimus õppus Raplamaa "*Arengumäng*" maavanematele ja osakonnajuhatajatele, lektor Tiina Tallinn (fotokogu 1).

2. veebruaril 1997. a tähistati Raplas Tartu rahu 80. aastapäeva ajalookonverentsi ja näitusega.

4. veebruar 1997. a Järvakandis lõpetati klaaspaketi tootmine. Järvakandi tootmisliin viidi üle Tallinna.

14.veebruaril 1997. a avati Rapla Maakonna Ettevõtluse Teenindamise Keskus.

21. veebruaril 1997. a avati Raplamaa Noorte Teabekeskus asukohaga Rapla linnas Lasteaia tänav 5. Teabekeskus on mõeldud kõigile Raplamaa noortele, samuti võivad teabekeskusesse pöörduda ka kõik lapsevanemad, kooli huvijuhid, õpetajad.

24. veebruaril 1997. a tähistati Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva . Maavanema aastapäeva *vastuvõtt* oli Kehtna mõisas.

1997.a ilmus "*Rapla maakonna AASTARAAMAT 1996* " (arhiivinimisti 1 s.ü. 299)

Maavalitsuse struktuuris toimusid suured muudatused. Vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse, "*Avaliku teenistuse seaduse*", "*Riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seaduse*", Vabariigi Valitsuse 3.juuni 1997 a.määruse nr 108 "*Maavalitsuse asukoha ja struktuuri*

kinnitamine" ja Vabariigi Valitsuse 14. jaanuari 1997. a.määruse nr 4 "Riigiteenistujate ja valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste ning muude riigieelarvest finantseeritavate asutuste töötajate töö tasustamine 1997. aastal" alusel nimetati maavanema 18. augusti 1997. a korraldusega nr 18-p ümber Rapla Maavalitsuse järgmised struktuuriüksused:

- reformiosakond	maaosakonnaks
- haridusosakond	haridus- ja kultuuriosakonnaks
- sotsiaalosakond	sotsiaal- ja tervishoiuosakonnaks
- planeerimisosakond ja infotehnoloogiaosakond	arengu- ja planeeringuosakonnaks

Haridus- ja kultuuriosakonna koosseisu moodustati kultuuritalitus.

Kantselei koosseisu moodustati haldustalitus.

Raamatupidamise osakond liideti rahandusosakonnaga ja moodustati rahandusosakonna koosseisus raamatupidamistalitus.

Maavanema 8. jaanuari 1997. a korraldusega nr 11 kinnitati 1997. a maavalitsuse asjaajamistoimikute koondloetelu.

5. märtsil 1997. a külastas justiitsminister Paul Varul maavalitsust (fotokogu 1).

31. märtsil 1997.a oli külas rahvussuhete minister Andra Weidemann (fotokogu 1).

Kõigi maavalitsuse osakondade, välja arvatud perekonnaseisuosakonna asjaajamine ja arhiivindus on koondatud maavalitsuse kantseleisse. 1996.aastaga lõpetati osakondades alatiste materjalide arhiivimistud ja kantselei korraldas alatise arhiivi üleandmise maakonnaarhiivile. Osakondade kaadritoimikud säilitatakse maavalitsuse kantselei arhiivis. Maavalitsuse kantselei uus ajakohane arhiiviruum valmis 1998. a juunis.

3. aprilli 1997.a tegi maavanem korralduse nr 149 "Tiigrihüpe" programmi käivitamise kohta. Kinnitati haridusasutuste arvutiseerimisprogrammi "Tiigrihüpe" piirkondlik komitee (1997 – 2001).

25.-26.aprillini 1997.a toimus Kehtnas "KONTAKTMESS" Ettevõtlik Kodupaik. Messi eesmärgiks oli tutvustada Rapla maakonda, mis asub soodsas kohas ja kus on ettevõtlikud inimesed, edukad ettevõtjad, head investeerimis- ja arenguvõimalused (fotokogu 1).

12. mail 1997. a alustas tööd maavalitsuse infolaud.

10. juuni 1997. a toimus *Raplamaa II arengukonverents* (konverentsi materjalid säilitamisel maavalitsuse arhiivis nimistu 1 s.ü. 379 all).

13. juunil 1997. a toimusid maavalitsuste XXI suvemängud Hiiumaal.

21. juunil 1997. a toimus maavalitsuse töötajate *rabamatk* Pärnumaal Soontaga rabas ja linnusel .

4. juulil 1997. a järjekordne, viies maakonna endiste juhtide kokkutulek .Tutvuti Käru ja Kaiu vallaga.

14. augustil 1997.a toimusid põllumajanduse peaspetsialisti Villem Uustalu korraldamisel Raikküla vallas viiendad ja ka viimased maakonna *lüpsivõistlused* (esimesed lüpsivõistlused toimusid 23.juulil 1993.a.)

18. augusti 1997. a maavanema korralduse nr 18-p alusel liideti Maavalitsuse raamatupidamise osakond rahandusosakonnaga ja moodustati rahandusosakonna koosseisu raamatupidamistalitus.

1997. a septembris külastasid *Nurmijärvi* vallavanem ja volikogu liikmed Rapla maakonda (fotokogu 1).

28. oktoober 1997. toimus vabariigi valitsuse väljasõiduistung Raplas. Riigikogu liikmed eesotsas Villu Reiljaniga tutvusid maakonnaga ja Märjamaa puhastusseadmetega (fotokogu 1).

4. novembri 1997.a. Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 810-k asutati sihtasutus Raplammaa Ettevõtluskeskus, kusjuures Rapla Maavalitsus määrati riigi asutajaõiguste teostajaks sihtasutuses Raplammaa Ettevõtluskeskus (07.O2.2001 Rapla maavanema korraldus nr 79 pikendati Sihtasutuse Raplammaa Ettevõtluskeskus nõukogu volitusi kolmeks aastaks kuni 11.veebruarini 2004.a.)

1997. a lõpuks töötati välja Rapla maakonna tunnuslause "*Kindel käeulatus. Raplammaa*" ja "*Rapla maakonna logo*", nende väljatöötamise aluseks oli maakonna arengukava materjal, kus oli olukorra põhjalik analüüs ning ka maakonna soovid ja kujutlused. Abiks olid mainekujunduse asjatundjad Margus Alviste ja Linnar Priimägi.

1997. a kolis haridusosakond haldushoone III korruselt neljandale korrusele.

1997. a jõulud maavalitsuse veteranid maavanema vastuvõtul (fotokogu 1).

23. detsembril 1997. a kutsus maavanema "*Jõulukontserdile*" Rapla kirikusse ja sellele järgnevale *jõuluvastule haldushoone Talveaeda*.

Aastatel 1993 – 1997 olid põhilised struktuurimuudatused maavalitsustes seotud nende staatuse muutumisega - kollegiaalsest organist sai riigiasutus.

1998. aasta

6. jaanuarist 1998. a alustati haridusosakonnas nädalaringvaate "Sõnumiring" koostamist, seda saadeti üldhariduskoolidele. Nädalaringvaade kui ajaloolise tähtsusega kirjutis on igal aastal arhiveeritud maavalitsuse arhiivis nimistu nr 1 (alates 1.09.2005 enam ei koostata).

Lähtudes 13. veebruaril 1998. a maavanema korraldusest nr 233 "Maakonna tippauhinnaga "Rapla Redel" autasustamine", ja tippauhinna "Rapla Redel" komisjoni 13.02.99 otsusest nr 1 otsustati tippauhind "*Rapla Redel*" anda Harri Jõgisalule tema elutöö eest lastekirjaniku, pedagoogi, koduloolase ja looduskaitsjana.

Arengustrateegiad "*RAPLA 2010*" (säilitatakse arhiivinimistu 1 s.ü. 474).

Anti välja Junior Achievement "*Majandusõppe töövihik*" Raplamaa ja Eesti Vabariik. See oli mõeldud koolidele, kus õpilased saavad tutvuda kodukoha elu-oluga (toimetaja Tiiu Laurimaa, kujundus Jaan Kurm ja ECUADOR) (arhiivinimistu 1 s.ü. 470).

24. veebruaril 1998. a Eesti Vabariigi 80. aastapäevale pühendatud maavanema vastuvõtul Rapla haldushoone Talveaias anti üle *Eesti vabadusvõitlejatele mälestusmedalid*. Lilled andis üle Miss Raplamaa '98 Kadri Väljaots (fotokogu 1).

1998. a veebruaris valmis Jüri Sillarti 65- minutiline tõsielufilm "*Raplamaa*", mis räägib meie inimestest, kandi vaimust ja omapärast (arhiivis).

12.-13. märtsini 1998. a toimus *Raplamaa III arengukonverents* (trükkis arhiivis nimistu 1 s.ü.471).

25. mail 1998. a toimus Rapla haldushoone suures saalis *Euroopa Liidu päev*, mille käigus avati haldushoone 4. korrusel *Euroinfo Keskus*. Tegu oli ühega esimestest maakonna tasemel Euroopa Liidu informatsiooni vahendavatest infokeskustest. Euroinfo keskuse avamise päeval istutati haldushoone ette sümboolne püramiiditamm (fotokogu 1).

9. juunil 1998. a lavastas Eesti Harrastusteatri Liit Mahtra 140. aastapäevaks suve suurima vabaõhuetenduse "*Mahtra sõda*".

20.juunil 1998. a Raplamaa laulu- ja tantsupeol kanti esmakordselt Raplamaa logo (fotokogu nr 1).

18. juunil 1998. a toimus *rabamatk* Vahastu – Piiumetsa rabas. Matk toimus esimest korda koos Järva Maavalitsuse töötajatega (fotokogu 2).

25. juunil 1998. a korraldas Ida-Virumaa Maavalitsus Uuskülas maavalitsuste XXII suvemängud Uuskülas. Rapla Maavalitsus sai 9. koha.

1998. a juunis valmis maavalitsuse kantselei uus ajakohane arhiiviruum.

3. juulil 1998. a toimus traditsiooniline, kuues kokkusaamine Raplamaa kunagiste juhtidega (I.Eesik, P.Tarre, H.Õunapuu, K.Õunapuu, M.Kuusk), kohtuti maavalitsuse töötajatega ja tutvuti Kohila valla inimeste ettevõtmiste ja elu-oluga.

Maasekretär Ene Matetski viibis 13. – 21.septembrini 1998. a Rootsis Värnamo Kommuni-
valitsuses tutvumas Rootsi valimiskorraldusega.

1998. aasta augustis valmis Märjamaal tänu Rapla Maakonna Arhiivi direktori Elga Kallase aktiivsusele ja maavalitsuse osalusele uus ajakohane Rapla maakonna arhiivihoidla. Alustati arhiivi vana osa rekonstrueerimist ja see valmis 2000.a.

25. septembril 1998. a andis maavanem Kalle Talviste maavanemate koordineerimise ülesande üle Võrumaa maavanemale Tiit Soosaarele. Sündmuse tunnistajateks olid kutsutud kõik maavanemad abikaasadega.

1. oktoobrist 1998. a suleti Rapla Õppekeskus.

9. oktoobril 1998. a peeti Riigikogu saadikute nõupäev Raplamaal. Osalesid: Tiit Tammsaar, Lembit Arro, Arvo Sirendi, Olav Anton, Märt Kubo, Paul-Eerik Rummo, Andres Tarand ja Vootele Hansen. Saadikuid saatsid maavanem Kalle Talviste, rahandusosakonna juhataja Edvard Saaron, arengu- ja planeeringu osakonna juhataja Silvi Ojamuru ja Raplamaa Omavalitsuste Liidu esimees Jüri Võigemast. Teemad olid: maakonna planeering, 1999. aasta riigieelarve ja riiklikud investeeringud.

27. oktoobril 1998. a toimus *Raplamaa tervishoiukonverents* (materjalid maavalitsuse arhiivis nimistu nr1 s.ü. 497 all).

17. detsembril 1998. a haldushoone talveaias sõlmiti *Maavalitsuse ja Raplamaa Omavalitsuste Liidu kokkulepe*. Kokkulepe jõustus allakirjutamise momendist, on tähtjatu ja kokkulepe

lõpetatakse või muudetakse ühe osapoole taotlusel (*Kalle, Talviste, Jüri Võigemast, Kalle Toomet, Andrus Tuisk*, fotokogu 1).

23. detsembril 1998. a kutsus maavanem maakonna edukaid inimesi *jõulukontserdile* Rapla kirikusse ja sellele järgnevale *jõuluvastvõtule* haldushoone Talveaias.

1999. aasta

1999. a valmis trükis "*RAPLAMA* maakonnaplaneering". Maakonnaplaneeringu koostamise vajaduse tingis seaduslik alus ("Planeerimis- ja ehitusseadus", 1995), aga ka maakonnas eneses tekkinud sisemine vajadus paremini mõista maakonnas ja väljaspool toimivaid protsesse, näha ette tulevikku ning teha kvaliteetsemaid otsustusi Raplamaa ja tema elanike tuleviku kindlustamiseks. Raplamaa maakonnaplaneeringus fikseeritakse üldised arengusuunad lähiaastateks ja aastani 2010. Planeering seob omavahel sama protsessi kaks poolt – strateegilist ja ruumiplaneerimist. Dokumentis kajastuvad pikemaajalise planeerimisprotsessi tulemused – alates 1994. aasta sügisest kuni 1998. a kevadeni. Planeerimisprotsessi üldjuht on maavanem, moodustati maakonnaplaneeringu koordinatsioonirühm, mille eesotsas maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja. (trükis säilitamisel maavalitsuse arhiivis nimistu 1 s.ü. 530 all).

31. jaanuaril 1999. a toimus Raplas Süda-Eesti majanduse arengu strateegia I seminar Süda-Eesti projektist ja strateegilisest planeerimisest Mikk Sarve ja Tavo Kikase eestvedamisel (fotokogu nr 1).

10. veebruar 1999.a tippauhinna "*Rapla Redel*" žürii koosoleku protokollil alusel – autasustati 1999.a Rapla maakonna tippauhinna "*Rapla Redel*" Oliver Puri spordialase elutöö ees (fotokogu 1).

15. veebruar 1999.a. toimus maavalitsuses maakonna teeneka sporditegelase hr Oskar Uudekülli austamine 90. sünnipäeva puhul (fotokogu 1).

7. märtsil 1999. a toimusid Riigikogu valimised.

31. märtsi 1999. a maavanema korraldusega nr 336 (aluseks Raplamaa Omavalitsuste Liidu täiskogu 25.märtsi 1999. a. otsus nr.48) andsid haridus- ja kultuuriosakonnale ning kantselei munitsipaalkoolide metoodiline teenindamine – õpikute, rakendustrükistega ja metoodilise kirjandusega varustamine üle 01.aprillil 1999. a seisuga Raplamaa Omavalitsuste Liidule. Varasemate aastate arhiiv antud üle maavalitsuse kantseleile.

23.-24. aprillil 1999. a toimus Raplas "*KONTAKTMESS '99 ettevõtlik kodupaik*".